C/2024/6880

28.11.2024

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

En omfattende strategi for biodiversitet på COP16: alle sektorer sammen om et fælles mål

(initiativudtalelse)

(C/2024/6880)

Ordfører: **Arnaud SCHWARTZ**

Rådgiver	Alexandros KASSAPIS (for ordføreren)

Plenarforsamlingens beslutning	18.1.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	3.9.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	19.9.2024
Plenarforsamling nr.	590
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	158/2/7

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Forud for COP16 under FN's konvention om den biologiske mangfoldighed (CBD) ønsker EØSU at påpege følgende:

1.2. Begrebet diodiversitet dækker over omfanget af genetisk variation, der udgør den vigtigste brik i den naturkapital, som menneskeheden har arvet fra moder Jord. Den er en forudsætning for langsigtet fødevaresikkerhed og bæredygtig økonomisk velstand. Menneskehedens eksistens og velstand vil afhænge af vores evne til at samarbejde og respektere planetens begrænsninger. EU har, navnlig gennem sin lovgivning og sine handelsaftaler, en central rolle at spille både inden for og uden for EU's grænser, når det gælder om at undgå import eller eksport af miljømæssigt og socialt ikkebæredygtige fødevarer, produkter og teknologier.

1.3. For at have større virkning skal politikkerne til fremme af biodiversitet gøres mere sammenhængende og omfattende på tværs af sektorer, integreres bedre i klima-, miljø- og fødevaresikkerhedsdagsordenerne i EU og globalt, omfatte ikke blot de miljømæssige, men også de sociale og økonomiske dimensioner, og sikres den nødvendige økonomiske støtte.

1.4. Der har aldrig været større behov end nu for innovativ og effektiv offentlig, privat og blandet økonomisk støtte til de vigtigste og undertiden sårbare interessenter (herunder mindre landbrugere og fiskere, oprindelige folk osv.), en global finansiel arkitektur med en standardiseret rapporteringsmekanisme og nye parametre, hvor respekt for planetens begrænsninger prioriteres højest, tilpasning af investeringer i kulstoffattige, modstandsdygtige økonomier og blomstrende økosystemer samt EU-støtte til landene i det globale syd i deres indsats for at beskytte biodiversiteten.

1.5. Øremærkede midler, en global standardsætter for og håndhæver af integritet og gennemsigtighed, når det kommer til finansielle instrumenter inden for biodiversitet, samt afvikling af investeringer i »miljøskadelige subsidier« er afgørende med henblik på at belønne biodiversitetstjenester og sikre arealanvendere en rimelig kompensation for de økonomiske tab, som de risikerer at lide til gengæld for at øge biodiversiteten, hvilket på lang sigt vil føre til en mere bæredygtig, modstandsdygtig og sundere produktion.

1.6. Der er indbyrdes sammenhæng mellem sundheden hos økosystemer, dyr og mennesker, da de indgår i det samme naturlige økosystem. Derfor er der brug for at udvikle en One Health-model i Europa.

1.7. Miljø- og klimapolitikkerne bør ikke ses som en byrde i genopretningen efter den nuværende krise, men snarere som en del af de nødvendige langsigtede løsninger for fremtiden. Et stærkere klima- og biodiversitetsdiplomati er også afgørende for at styrke det internationale samarbejde og i fællesskab at kunne opretholde vores økosystemer, økonomier og samfund.

1.8. Med henblik på at integrere biodiversitet og indkredse naturpositive klimatiltag bør EU anlægge en integreret flerniveau- og flerpartstilgang, som omfatter videnskabelig forskning, politikudvikling, samarbejde med interessenter samt oplysningskampagner.

1.9. Gennemførelse af internationale aftaler såsom aftalerne om klima og biodiversitet vil på alle niveauer kræve en mere inklusiv flerpartsforvaltningsmodel, der omfatter systematisk, debatorienteret ([1]), tidlig og konsekvent deltagelse af borgere og civilsamfundsorganisationer, offentligheden, herunder unge, den private sektor og den akademiske verden, samtidig med at man sikrer så effektive ansvarlighedsmekanismer som muligt og retfærdig adgang til domstolsprøvelse og data. Der vil også blive brug for at konsolidere den sociale dialog og de kollektive forhandlinger om beskyttelse af biodiversiteten samt sikre klar inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

1.10. Sidst, men ikke mindst, finder EØSU det bekymrende, at verdensmålene for bæredygtig udvikling ikke omtales i Kommissionens nye politiske retningslinjer, og efterlyser på ny en integreret og holistisk strategi med ambitiøse langsigtede mål og planer – en EU-dagsorden for bæredygtig udvikling frem til 2050 – for at sikre en velfærdsøkonomi, der holder sig inden for planetens begrænsninger. I stedet for at håndtere mål og delmål hver for sig er EU nødt til at anlægge en systemisk, tværsektoriel og fremsynsbaseret tilgang for at gøre sine politikker mindre komplekse og mere virkningsfulde ([2]).

1.11. I den henseende kunne det være nyttigt med en kommissær for kommende generationer, som har ansvar for at fremme langsigtet, holistisk og systemisk tænkning med fokus på og integration af velfærds- og biodiversitetsindikatorer, der går længere end til BNP-data. Derfor opfordrer EØSU til en interinstitutionel erklæring fra Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen om at skabe en solid ramme, der sikrer beskyttelse og fremme af kommende generationers rettigheder. Med dette for øje bør Kommissionen oprette en stilling som ledende næstformand med ansvar for kommende generationer.

2. **Baggrund**

2.1. I lyset af den nuværende tredobbelte globale krise (klimaændringer, forurening og tab af biodiversitet) bliver det stadig mere presserende at genoverveje vores forhold til naturen og at beskytte og om nødvendigt genoprette de naturlige økosystemer, som vi mennesker og de fleste af vores økonomiske aktiviteter er afhængige af, herunder landbrug, skovbrug og fiskeri. Det anslås, at mere end 50 % af det globale BNP afhænger af naturen ([3]), og at ca. 40 % af alle job på verdensplan er direkte afhængige af sunde økosystemer ([4]).

([1]) Debatorienteret deltagelse bygger på teorier om samtaledemokrati samt den overbevisning, at politiske beslutninger bør være resultatet af en åben diskussion og debat blandt borgerne. Examples of deliberative participation, SALTO.

([2]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »EU og 2030-dagsordenen: styrket gennemførelse af verdensmålene« (EUT C, C/2024/876 af 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/876/oj).

([3]) Study for a methodological framework and assessment of potential financial risks associated with biodiversity loss and ecosystem degradation, Kommissionen.

([4]) World employment and social outlook 2018, ILO.

2.2. EØSU understreger, hvor vigtige tropiske skove er for den globale biodiversitet, men gør samtidig særligt opmærksom på, at biodiversiteten i de akvatiske systemer og jordbunden er lige så vigtig, og fremhæver den betydning, som agrobiodiversitet i landbrugssektoren, f.eks. variationen i dyrkede afgrøder, har for en modstandsdygtig fødevareproduktion.

2.3. Forurening og miljøforringelse anses af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) for at udgøre en væsentlig risiko for menneskers sundhed ([5]). Et rent, sundt og bæredygtigt miljø er en grundlæggende menneskerettighed ([6]). Ved at forankre retten til et sundt miljø i EU-lovgivningen ([7]) og udvikle en »One Health«-model kan vi være med til at sikre en bæredygtig fremtid for nuværende og kommende generationer.

2.4. Den uforholdsmæssigt store risiko for tab af biodiversitet og miljøforringelse, som visse samfund og befolkningsgrupper i nogle lande og på tværs af landegrænser er udsat for, er også blevet tydelig, hvilket understreger behovet for en retfærdig omstilling ([8]).

2.5. Den globale Kunming-Montreal-ramme for biodiversitet fra 2022, også kendt som »biodiversitetsplanen for livet på Jorden« (i det følgende benævnt »biodiversitetsplanen«) ([9]), og som blev vedtaget på CBD COP15, udgør en vigtig milepæl i indsatsen mod tab af biodiversitet. Med opfyldelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling som udgangspunkt udstikker den en vej for, hvordan vi indfrier den globale vision om en verden, der lever i harmoni med naturen, senest i 2050. Nogle af biodiversitetsplanens vigtigste elementer er hhv. fire mål for 2050 og 23 mål for 2030.

2.6. En vurdering af udviklingen viser imidlertid, at verden ikke lever op til sine løfter ([10]). Desuden halter EU's fremskridt bagefter målene (f.eks. EU's biodiversitetsstrategi for 2030 ([11])). De primære årsager til det igangværende tab af biodiversitet er fortsat klimaændringer, tab af levesteder (som følge af arealanvendelse til landbrug og urbanisering), forurening og overudnyttelse af naturressourcer.

2.7. Markedsmekanismerne i sig selv kan hverken tilvejebringe offentlige goder eller et bæredygtigt globalt økonomisk system. Offentlige goder kræver offentlig forvaltning og offentlige midler, og markedsmekanismer kræver korrektion og vejledning fra de offentlige myndigheder for at sikre, at de munder ud i social velfærd.

2.8. Miljøpolitikker (lovgivning, foranstaltninger, finansiering) forudsætter solidaritet og et stærkt internationalt samarbejde. På trods af fremskridtene og succesen med FN-konventionerne, når det kommer til at fastsætte mål, har gennemførelsen været utilstrækkelig på grund af manglende politisk konsensus om foranstaltninger og byrdefordeling på alle institutionelle niveauer ([12]). Dette truer planetens økologiske modstandskraft og vil, medmindre udviklingen vendes, medføre enorme socioøkonomiske udfordringer og pålægge unge og kommende generationer en uforholdsmæssig stor byrde, især i det globale syd.

([5]) Vurdering af miljøets sundhedsvirkninger, WHO.

([6]) Resolution om *menneskers ret til et rent, sundt og bæredygtigt miljø*, FN's Generalforsamling.

([7]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om retten til et sundt miljø i Den Europæiske Union, navnlig i lyset af krigen i Ukraine (EUT C 228 af 29.6.2023, s. 10), EØSU's informationsrapport om *Miljøbeskyttelse som en forudsætning for overholdelse af de grundlæggende rettigheder*.

([8]) NAT/933 »*Mod et lovgivningsforslag om en retfærdig omstilling og politiske EU-værktøjer, der fremmer en mere social europæisk grøn pagt*« (under udarbejdelse), Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fremme af EU's politiske ramme for retfærdig omstilling: Hvilke foranstaltninger er nødvendige? (EUT C/2024/1576, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj).

([9]) Biodiversity Plan for Life on Earth.

([10]) CBD's onlinerapporteringsværktøj.

([11]) Resultattavle for EU's biodiversitetsstrategi.

([12]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2030 (EUT C 123 af 9.4.2021, s. 76), Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's biodiversitetsstrategi for 2030 — Naturen skal bringes tilbage i vores liv (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 259),Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om en mere konstruktiv rolle til civilsamfundet i gennemførelsen af miljølovgivning (EUT C 47 af 11.2.2020, s. 50), Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om gennemførelse af EU's miljølovgivning: luftkvalitet, vand og affald (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 33) og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet (COM(2018) 10 final) (EUT C 283 af 10.8.2018, s. 83).

2.9. Politiske spændinger og desinformation ([13]) vedrørende klima og biodiversitet, eskalerende konflikter, migration og stigende leveomkostninger bringer målene i den europæiske grønne pagt, biodiversitetsplanen, Parisaftalen og FN's 2030-dagsorden i fare. Selv om disse mangesidede problemer har blotlagt vores økonomiske systems skrøbelighed, rummer de også en mulighed for forandring i retning af en velfærdsøkonomi og en ny fortælling om mennesker og planeten ([14]).

2.10. Med valget til Europa-Parlamentet og nybeskikkelsen af Kommissionen er tiden inde til at sætte biodiversiteten og gennemførelsen af EU's gældende miljøret i alle EU-politikker øverst på dagsordenen. Der er også al mulig grund til, at EU skal påtage sig ansvaret for den globale biodiversitet og udfase foranstaltninger, der har negative konsekvenser for økosystemer og lokalsamfund i tredjelande, navnlig i det globale syd.

2.11. Formålet med nærværende initiativudtalelse er at:

— skabe en ny fortælling om mennesker og planeten og understrege sammenhængen mellem modstandsdygtige økosystemer og velstand

— udvikle en omfattende strategi for biodiversitet, der omfatter de miljømæssige, økonomiske og sociale dimensioner og sammenhængen med klima-, miljø- og One Health-dagsordenerne samt med de sektorer, der er mest afhængige af, og som selv påvirker, biodiversiteten

— afdække behovene og bekymringerne i de berørte sektorer (herunder landbrug, skovbrug, fiskeri og bioøkonomi) og foreslå løsninger, der kan hjælpe dem med at nå EU's og de globale biodiversitetsmål

— komme med konkrete anbefalinger til den nye Kommissions dagsorden og FN's CBD COP16

— øge synergierne mellem FN's konventioner om biodiversitet, klima og ørkendannelse (FN's CBD, UNFCCC og UNCDD).

3. **Finansiering af biodiversitet**

3.1. I globale vurderinger fremhæves behovet for at mobilisere betydelige midler til tilpasning til og modvirkning af klimaændringer samt bevarelse, beskyttelse og genopretning af biodiversitet, navnlig inden for rammerne af UNFCCC og FN's CBD ([15]). I erkendelse af, at offentlig finansiering ikke er tilstrækkelig, understreger EØSU betydningen af at rejse investeringer fra den private sektor, herunder eventuelt gennem finansielle instrumenter såsom CO_2-kreditter, gældskonvertering i bytte for biodiversitet (»debt-for-biodiversity«-swaps) samt obligationer, der knytter sig til verdensmålene for bæredygtig udvikling. EØSU advarer imidlertid om, at man skal kræve strenge garantier for disse instrumenters integritet og især skal behandle forslag til »biodiversitetsmarkeder« varsomt. EU bør fremme oprettelsen af en global kommission med det formål at sikre gennemsigtighed og integritet for finansielle instrumenter til genopretning af biodiversitet i internationale fora såsom den internationale konference om udviklingsfinansiering.

3.2. I betragtning af det åbenlyse tab af biodiversitet som følge af klimaændringerne bifalder EØSU, samtidig med at udvalget opfordrer til at udfase subsidier til fossile brændstoffer, også kortlægningen af »miljøskadelige subsidier« og efterlyser en yderligere kortlægning og planlagt udfasning af dem, så det sikres, at investeringer under den grønne og retfærdige omstilling indebærer en nettogevinst for biodiversiteten og miljøet.

3.3. EØSU anmoder Kommissionen om at tilskynde medlemsstaterne til i højere grad at udvikle, indføre og anvende harmoniserede, miljøvenlige og bæredygtige skattesystemer, der på retfærdig og ikke-regressiv vis bygger på princippet om, at forureneren betaler ([16]). Dette princip bør også gælde for kommuner og andre lokale eller regionale myndigheder, og de midler, der genereres i den forbindelse, kan øremærkes til forebyggelse af forurening.

([13]) Udtalelse Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — Beskyttelse af demokratiet mod desinformation (*EUT C, C/2024/4052, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4052/oj*).

([14]) Udtalelse - Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg - En plan for en europæisk grøn og social pagt baseret på en velfærdsøkonomi (EUT C, C/2024/6879, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6879/oj) og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den bæredygtige økonomi, vi har brug for (EUT C 106 af 31.3.2020, s. 1).

([15]) Udtalelse - Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg - Klimafinansiering: en ny køreplan for at opfylde de høje klimaambitioner og verdensmålene for bæredygtig udvikling (EUT C, C/2024/6881, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/C/2024/6881/oj).

([16]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om en mere konstruktiv rolle til civilsamfundet i gennemførelsen af miljølovgivning (EUT C 47 af 11.2.2020, s. 50).

3.4. EØSU har i adskillige udtalelser ([17]) været fortaler for, at landbrugere, fiskere og skovejere ikke kan forventes at afholde omkostningerne forbundet med at beskytte biodiversiteten. I stedet bør levering af offentlige goder og offentlig værdi gøres til en interessant indtægtsmulighed for dem, f.eks. gennem udvikling af økoincitamentsordninger. EØSU har ligeledes kritiseret underfinansieringen af Natura 2000-foranstaltninger og efterlyst oprettelse af en europæisk fond for biodiversitet. Kommissionen og medlemsstaterne skal nu følge op på disse anbefalinger.

3.5. EØSU påpeger, at offentlige midler, herunder den flerårige finansielle ramme (FFR), først og fremmest bør komme offentligheden til gavn, og efterspørger sammenhæng mellem alle politikområder (den fælles landbrugspolitik, den fælles fiskeripolitik, politikker på energi-, transport- og socialområdet osv.) samt finansiering og støtte, der bidrager til beskyttelse og genopretning af biodiversiteten. I den forbindelse mener EØSU, at den fælles landbrugspolitik efter 2027 skal udgøre en stabil langsigtet politisk ramme til sikring af bæredygtig fødevareproduktion og åben strategisk autonomi for EU, samtidig med at diversiteten inden for afgrøder og driftsformer i EU og de tilknyttede økosystemer beskyttes ([18]).

4. Øget biodiversitet og styrket naturpositiv klimaindsats: Hvad man bør og ikke bør gøre

4.1. Klimaændringer er en af de største årsager til tab af biodiversitet. Derfor gavner de fleste politikker til modvirkning af klimaændringer samtidig biodiversiteten. Visse teknologiske og digitale løsninger til fremme af klimaindsatsen (f.eks. kunstig intelligens, kernekraft, CO_2-fangst og kulstofbinding) kan imidlertid skade biodiversiteten og miljøet. EU bør derfor følge forsigtighedsprincippet.

4.2. For at opnå øget biodiversitet og en styrket naturpositiv klimaindsats anbefaler EØSU følgende:

4.2.1. **Samarbejde** mellem forskere på forskellige områder (hovedsageligt biodiversitet og klima), men også mellem politiske beslutningstagere og interessenter. EØSU efterlyser derfor nye workshopper, der medsponsoreres af Den Mellemstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelser (IPBES) og Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC), for at vejlede det internationale samfund i, hvordan man fremmer dette nødvendige samarbejde ([19]). Udvalget tilskynder også til, at man i de europæiske klimamissioner (f.eks. missionerne om klimatilpasning og klimaneutrale byer) afprøver biodiversitetsløsninger med inddragelse af flere interessenter.

4.2.2. **Integration** af biodiversitetshensyn i klimaindsatsen og omvendt. EØSU opfordrer Kommissionen til både internt og internationalt at udforme integrerede politikker for klima og biodiversitet. Til det formål skal der udarbejdes **konsekvensanalyser** af klimaløsninger og biodiversitetsforanstaltninger.

4.2.3. **Overvågning** af gennemførelsen af naturbeskyttelsesdirektiverne, forordningen om naturgenopretning og opfølgningen på de løfter, der er afgivet i forbindelse med FN's CBD.

4.2.4. **Natur- og økosystembaserede løsninger**, der på én og samme tid modvirker klimaændringer og tab af biodiversitet ([20]), såsom beskyttelse af naturlige levesteder, genopretning af økosystemer, skove og vådområder, bæredygtig arealforvaltning og bæredygtige landbrugspraksisser, leverer økosystemtjenester, samtidig med at de mindsker drivhusgasemissioner og respekterer de berørte befolkningsgruppers, herunder lokalsamfunds og oprindelige folks, rettigheder og kultur.

4.2.5. Integration af **den cirkulære økonomi**, der skaber en ramme for gennemgribende forandringer i retning af bæredygtig anvendelse af naturressourcer og en velfærdsøkonomi, der fungerer inden for vores planets grænser. De miljømæssige og socioøkonomiske fordele ved cirkulære tilgange kan blive succesfaktorer for gennemførelsen af biodiversitets- og klimapolitikker.

([17]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om naturgenopretning« (EUT C 140 af 21.4.2023, s. 46), Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's biodiversitetsstrategi for 2030 — Naturen skal bringes tilbage i vores liv (COM(2020) 380 final) (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 259).

([18]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fremme af uafhængig og bæredygtig fødevareproduktion: strategier for den fælles landbrugspolitik efter 2027 (EUT C, C/2024/2099 af 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2099/oj).

([19]) Biodiversity and Climate Change workshop report, IPBES og IPCC.

([20]) IUCN's globale standard for naturbaserede løsninger: første udgave, IUCN.

4.2.6. **Bevidstgørelse og oplysning** af alle borgere, navnlig blandt politiske beslutningstagere, unge og virksomheder, om den indbyrdes sammenhæng mellem biodiversitet, klimaændringer, stabile økosystemer og menneskers trivsel.

4.2.7. **Incitamentsordninger**, der fremmer miljøvenlige praksisser og modvirker aktiviteter til skade for biodiversiteten og miljøet, bør omfatte betalingsordninger for økosystemtjenester (f.eks. til landbrugere, skovbrugere og fiskere), naturens bidrag til mennesker ([21]) samt miljøcertificeringsprogrammer. Desuden bør man som en sidste udvej overveje at indføre en ordning med økologisk kompensation baseret på klare kriterier. For eksempel kunne der kompenseres for anlægsprojekter, som er skadelige for naturen, andre steder. Skabelsen af et fælles marked for økologisk kompensation er også en overvejelse værd.

4.2.8. **Internationalt socialt og grønt diplomati** for finansiering og videndeling rettet mod det globale syd og oprindelige folk bør supplere EU's interne indsats og øge synergierne mellem FN's CBD, UNFCCC og UNCDD COP'er.

4.3. EØSU foreslår også, at der udnævnes en kommissær for kommende generationer, som har ansvar for at fremme langsigtet, holistisk og systemisk tænkning med fokus på og integration af velfærds- og biodiversitetsindikatorer, der går længere end til BNP-data.

5. Skabelse af en positiv fortælling om biodiversitet ved tæt inddragelse af civilsamfundet

5.1. Det generationsmæssige aspekt af biodiversitets- og miljøpolitikker skal komme til udtryk gennem stærk og meningsfuld inddragelse af unge på alle stadier af beslutningsprocesserne, lige fra fastsættelse af dagsordenen og udarbejdelse af lovgivningsforslag til gennemførelse, overvågning og opfølgning ([22]), så man sørger for at tage politikkers indvirkning på fremtidige generationer i betragtning ([23]).

5.2. Civilsamfundets deltagelse i forvaltningen af biodiversitet er afgørende for at nå biodiversitetsmålene og integrere behovene og bekymringerne i alle sektorer, herunder landbrug, skovbrug og fiskeri. EØSU foreslår at strukturere deltagelsen på lokalt, europæisk, internationalt og tværgående plan som følger:

5.2.1. På lokalt og nationalt plan

— Indarbejde biodiversitet og økologi i livslang læring og nationale uddannelsessystemer, hvilket er altafgørende for at skabe en positiv holdning til biodiversitet ([24]). Medlemsstaterne bør sikre adgang til og oplysningsprogrammer om nationalparker og naturområder for at fremme en ansvarlig forvaltning af dem og øge fordelene ved at bringe folk tættere på naturen. Uddannelsesprogrammer som dem, der afholdes af IUCN og EUROPARC Federation, bør støttes ([25]).

— Tilrettelægge lokale workshopper om biodiversitet med repræsentanter for civilsamfundsorganisationer, lokalsamfund, den unge generation, oprindelige folk, den akademiske verden, finanssektoren og andre relevante sektorer såsom landbrug, skovbrug og fiskeri.

— Fremme deltagelsesbaserede beslutningsprocesser, hvor man inddrager interessenter i udviklingen, gennemførelsen og overvågningen af lokale foranstaltninger til bevarelse af biodiversiteten.

— Støtte græsrodsinitiativer og lokalsamfundsbaserede bevaringsprojekter, hvor lokalsamfundene bliver i stand til at tage ejerskab over og forvalte indsatsen for bevarelse af biodiversiteten, og man afprøver nye forretningsmodeller til beskyttelse af den (f.eks. økoturisme, økologisk og regenerativt landbrug osv.).

([21]) Nature's Contributions to People (NCP), IPBES.
([22]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Struktureret inddragelse af de unge i EU's beslutningsproces vedrørende klima og bæredygtighed (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 44).
([23]) EU's ungdomstest, Fit for Future Generations.
([24]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »styrkelse af unges muligheder for at opnå bæredygtig udvikling gennem uddannelse« (EUT C 100 af 16.3 2023, s. 38).
([25]) EUROPARC Federation.

5.2.2. På EU-plan

— Styrke civilsamfundsorganisationers og oprindelige folks repræsentation i EU's udformning af biodiversitetspolitik, ved at de reelt deltager i høringsmekanismer, rådgivende organer og dialoger med interessenter.

— Afholde workshopper som dem, der er nævnt i kapitel 5, og systematisere flerpartspartnerskaber med henblik på samarbejde mellem civilsamfundet, statslige organer, forskningsinstitutioner og virksomheder om en effektiv gennemførelse af foranstaltninger til bevarelse af biodiversiteten.

5.2.3. På internationalt plan

— Slå til lyd for bedre inddragelse af repræsentanter for civilsamfundet i internationale fora for forvaltning af biodiversitet såsom, men ikke kun, FN's CBD, FN's CMS ([26]), UNFCCC og UNCDD COP'er.

— Styrke den rolle, som NGO'er, ungdomsorganisationer og oprindelige folks organisationer og andre civilsamfundsaktører spiller i udformningen af globale biodiversitetspolitikker og -aftaler såsom biodiversitetsplanen.

— Fremme samarbejde og udveksling af viden mellem civilsamfundsorganisationer på tværs af lande og regioner for at fremme bedste praksis inden for bevarelse af biodiversitet samt afholde workshopper, som beskrevet i kapitel 5, med deltagelse af disse organisationer.

5.2.4. På tværgående plan

— Fremme dialog og samarbejde mellem civilsamfundsorganisationer, videnskabsfolk og sektorer som landbrug, skovbrug og fiskeri for at udvikle gensidigt fordelagtige løsninger.

— Støtte forsknings- og innovationsinitiativer, hvor bæredygtige praksisser og naturpositive løsninger udforskes med henblik på at sikre et eksistensgrundlag med rimelige indkomster for folk i de berørte sektorer samtidig med at sikre størst mulig positiv indvirkning på klimaet.

— Øge den økonomiske støtte til og kapacitetsopbygningen blandt civilsamfunds- og ungdomsorganisationer, der arbejder med biodiversitet, herunder dem med særligt fokus på at støtte bæredygtigt landbrug, skovbrug og fiskeri, og dem, som arbejder med retstvister i offentlighedens interesse på miljøområdet, med vægt på organisationer i det globale syd.

— Konsolidere den sociale dialog og de kollektive forhandlinger om beskyttelse af biodiversiteten og sikre klar inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

5.3. EØSU støtter desuden oprettelsen af en permanent global borgerforsamling, som foreslået af ISWE og med opbakning fra De Forenede Nationer, hvis iværksættelse vil blive bekendtgjort på topmødet om fremtiden i september 2024 ([27]). EØSU mener endvidere, at en sådan forsamling bør beskæftige sig med de spørgsmål, der tages op til behandling i nærværende udtalelse. Udvalget fremhæver imidlertid, at dette ikke er tilstrækkeligt, når det kommer til at sikre passende repræsentation af interessenter i beslutningstagningen.

5.4. EØSU bakker op om en korrekt håndhævelse fra EU-medlemsstaternes side af miljørettighederne i Århuskonventionen samt tilstrækkelig kapacitetsopbygning i civilsamfundet for at sikre, at folk ved, hvordan de kan udøve disse rettigheder ([28]). Udvalget støtter også gennemførelsen af juridiske veje til beskyttelse af naturen såsom naturens rettigheder og retten til et sundt miljø, med vejledning af civilsamfundet ([29]).

5.5. Ved at styrke civilsamfundets deltagelse kan vi bedst muligt integrere behovene og bekymringerne i alle sektorer med sigte på at skabe en positiv fortælling om biodiversitet, nå vores mål på alle niveauer og tage effektivt hånd om et utroligt kompliceret spørgsmål.

([26]) FN's konvention om beskyttelse af migrerende arter af vilde dyr.

([27]) Global and permanent citizens' assembly, UN Foundation.

([28]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 af 6. september 2006 om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer (COM(2020) 642 final — 2020/0289 (COD)) (EUT C 123 af 9.4.2021, s. 66).

([29]) Undersøgelsen *Towards an EU Charter of the Fundamental Rights of Nature*, EØSU.

5.6. I den henseende og på linje med en nylig rapport ([30]) fra FN's rapportør om miljøforkæmpere anerkender EØSU de risici, som miljøforkæmpere udsættes for, og opfordrer medlemsstaterne til at respektere disse personers rettigheder – som omfatter, men ikke er begrænset til, ytringsfrihed, retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed – og tage livtag med de grundlæggende årsager til tab af biodiversitet.

Bruxelles, den 19. september 2024.

Oliver RÖPKE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([30]) *State repression of environmental protest and civil disobedience: a major threat to human rights and democracy*, af Michel Forst, FN's særlige rapportør om miljøforkæmpere i medfør af Århuskonventionen.